

Nr 280.

Av herr Andersson, Karl, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den statliga vägorganisationen samt vissa vägväsendet berörande anslagsfrågor.

I propositionen nr 224 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t för budgetåret 1943/44 begärt ett anslag av 1.000.000 kronor till stensättning av vägar. Tidigare har riksdagen för detta ändamål anvisat anslag med 3.000.000 kronor för vart och ett av budgetåren 1937/38—1939/40 och med 4.000.000 kronor för vardera av budgetåren 1940/41 och 1941/42.

För innevarande budgetår har inte anvisats något särskilt anslag enär från föregående år kvarstod en reservation av omkring 3.000.000 kronor.

För stensättningsarbeten har riksdagen sedan 1934 anvisat tillhoppa 26 miljoner kronor. För de sålunda anslagna beloppen ha hittills stensatts c:a 60 mil vägar. Stensättningen har i huvudsak utförts genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg.

Dessa medel beräknas vara praktiskt taget helt förbrukade vid utgången av budgetåret 1942/43. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 november 1942 hemställt om ett anslag av 2.000.000 kronor.

De vägar som därmed avses att stensättas äro så belägna, att någon svårighet ur transportsynpunkt ej kommer att uppstå.

Behovet av fortsatt stensättning av vägar torde under rådande förhållande ha starkt ökat, enär på grund av anskaffningssvårigheter och prisstegringar å andra beläggningsmedel såsom asfalt- och betong beläggningar med dylika medel äro praktiskt taget uteslutna. Det torde också vara uppenbart, att det svenska vägnätet på grund av bristande underhåll på många håll undergått en avsevärd försämring under kriget.

Det har även vid militärtransporter och övningar visat sig att grusvägarna inte kunnat motstå den belastning, som därvid uppstått. Från en manöver i Västsverige i början av året lämnade ortspressen följande skildring av vägarnas tillstånd:

»Vägarna i nordvästra Dalsland och delar av Bohuslän ha blivit fullständigt förstörda av militära transporter. Omkring 1.500 lass grus måste påföras bohuslänsvägarna för att få dem i någorlunda stånd, och för vägarna i Dalsland fordras åtminstone fem gånger så mycket. Generalmajor Helmer Bratt i Skövde förklarar, att vägarna i dessa trakter visat sig alldeles för svaga för att kunna användas till framförande av modern materiel.

Det är därför ett bestämt krav från militärmyndigheternas sida, att vägarna omedelbart upprustas.»

De stensatta vägar, som utsatts för motsvarande belastning, ha tålt denna och icke blivit föremål för några anmärkningar.

Det är betecknande, att samtidigt som försvaret utrustats med tyngre och mera mekaniserad materiel ha vägarna eftersatts och kunna för närvarande inte sägas stå i nivå med de krav, som framförallt militära transporter måste ställa på desamma. Det förefaller oss vara en missriktad sparsamhet, som leder till att statens stenlager ligga oanvända, under det att ett starkt behov av förstärkning av för landets trafikbehov viktiga vägar förefinns.

I betraktande av att stensatta vägar dessutom nedbringa de framtida underhållskostnaderna till ett minimum, torde det ur alla synpunkter vara fördelaktigt att få statens gatstensförråd, som för närvarande uppgå till i runt tal 3.000.000 kvadratmeter, utsatta på de svenska landsvägarna. Då stensättningsarbetena numera utföras med ringa manuell arbetskraft — specialarbetare med hjälp av maskinella anordningar — torde någon invändning ur arbetsmarknadssynpunkt knappast kunna anföras.

Beträffande transporterna har trafikkommissionen inte haft något att erinra mot de arbetsprojekt, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit.

Det kan befaras, att om dessa arbeten skola begränsas på sätt propositionen avser, det kan uppstå stora svårigheter att bibehålla den arbetsorganisation och den specialutbildade arbetskraft, som nu finnes tillgänglig.

Statsutskottet har vid behandling av stensättningsanslaget vid förra årets riksdag bl. a. uttalat följande: »Utskottet, som finner det önskvärt att stensättningsarbetena i största möjliga utsträckning kunna bedrivas utan avbrott, förutsätter att Kungl. Maj:t nästa år meddelar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beslut angående användningen av ifrågavarande anslag för budgetåret 1943/44 i tillräckligt god tid för att stensättningsarbetena skola kunna fortgå även under år 1943.

Kommer anslaget att begränsas till av Kungl. Maj:t föreslagna belopp 1.000.000 kronor, komma stensättningsarbetena självfallet att få inskränkas långt under den ram, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjort, och det kan befaras, att desamma under 1944 komma att helt inställas.

Med stöd av ovan anförda få vi därför hemställa,

att riksdagen måtte till statliga stensättningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av kronor 2.000.000.

Stockholm den 19 maj 1943.

Karl H. Andersson.

O. E. Mattsson.

John Gustavson
i Guntorp.

Gustaf Karlsson.

Frans Hansson.